

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 10 aprila 2014. god.
Br.ref.:RK560/14

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučajevima br. KI61/11 i KI55/13

Podnosilac

Naxhije Hasani i Vjollca Shoshi

**Ocena ustavnosti 2 presude Vrhovnog suda Republike Kosovo i to Rev.
br. 434/2008 od 23. februara 2009. god. i Rev. br. 164/2010 od 11.
januara 2013. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija, i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahteve su podnele gđa Naxhije Hasani i gđa Vjollca Hashani (u daljem tekstu: podnosioci zahteva).

Osporena odluka

2. Osporene odluke su presude Vrhovnog suda Rev br. 434/2008 od 23. februara 2009. god. i Rev. br. 164/2010 od 11. januara 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenih presuda Vrhovnog suda koje su navodno povredile pravo na svojinu i pravo na pravično suđenje podnosilaca zahteva kao što su garantovana članom 46 Ustava u vezi sa članom 1 Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) i članom 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP.
4. Ovi slučajevi su identični sa sledećim slučajevima koji su rešeni od strane Ustavnog suda „slučaj Vahide Hasani i drugi“ (Vidi Rešenje o neprihvatljivosti Ustavnog suda Kosova od 22. januara 2013).

Pravni osnov

5. Zahtevi se zasnivaju na članu 113 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Pregled činjenica

6. Uopšteno, činjenice u ovim zahtevima su identične sa onima u gorepomenutim slučajevima u stavu 4.
7. U stvari, tokom 2001. i 2002. god., podnosioci zahteva su potpisali sporazum o privremenoj naknadi plate za prekid radnog ugovora sa svojim poslodavcem Energetskom korporacijom Kosova (u daljem tekstu: EKK). Ti Sporazumi su u suštini bili isti.
8. Članom 1 sporazuma je bilo predviđeno da, u skladu sa članom 18 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na Kosovu (Službeni list Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosovo br. 26/83, 26/86 i 11/88) i zaključkom Invalidske komisije EKK-a, korisnik (tj. svaki od podnosilaca zahteva) ima pravo na privremenu nadoknadu zbog prevremenog prekida radnog ugovora, do uspostavljanja i funkcionisanja Kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.
9. Pored toga, član 2 sporazuma je odredio da mesečni iznos koji se isplaćuje svakom podnosiocu zahteva iznosi 206 nemačkih maraka.
10. Dodatno, član 3 je predvideo da će *“isplata prestati onog dana kada Kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje otpočne sa radom. Od tog dana,*

korisnik svoja prava može ostvariti u Kosovskom fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje (Kosovski invalidski penzioni fond), i EKK se oslobađa odgovornosti prema korisniku u skladu sa ovim sporazumom.“

11. Dana 1. novembra 2002. god., Izvršni odbor EKK je usvojio odluku o uspostavljanju penzijskog fonda, u skladu sa odredbama Uredbe UNMIK-a br. 2001/30 o penzijama na Kosovu. Član 3 te odluke, predviđa sledeće: “Penzijski fond nastavlja da postoji na neodređeno vreme, u skladu sa uslovima i odgovornostima definisanim zakonima o penziji, koje usvaja Odbor za penzijski fond EKK-a, u skladu sa ovom odlukom, ili dok zakonski uslovi za postojanje i funkcionisanje Fonda ne budu u skladu sa penzijskim propisima i pravilima koje usvoji BPK.“
12. Izvršni odbor EKK-a je 25. jula 2006. god. poništio gore navedenu odluku o uspostavljanju dopunskog penzijskog fonda i prekinuo je finansiranje i funkcionisanje dopunskog penzijskog fonda, sa početkom od 31. jula 2006. god.
13. Prema odluci od 25. jula 2006. god., svim korisnicima je zagantovana celokupna isplata u skladu sa Statutom Fonda. Odluka dalje navodi da će radnici EKK-a, za koje Ministarstvo rada i socijalne zaštite potvrdi da su radno nesposobni, uživati prava koja predviđa ministarstvo.
14. EKK je 14. novembra 2006. god. obavestila Centralni bankarski organ da je *"odluka o ukidanju penzijskog fonda EKK-a zasnovana na odluci Izvršnog odbora EKK-a i odluci Odbora za upravljanje penzijama... zbog finansijskog rizika koji ova šema predstavlja za EKK u budućnosti"*.
15. U leto 2006. god., EKK je prekinula isplatu predviđenu sporazumom bez ikakvog obaveštenja.
16. Podnosioci su tužili EKK pred Opštinskim sudom u Prištini, tražeći od Suda da naloži EKK da isplati neisplaćene naknade i da nastavi da plaća 105 evra (jednako 206 nemačkih maraka) sve dok se ne steknu uslovi za prestanak plaćanja.
17. Opštinski sud u Prištini je usvojio tužbe podnosioca zahteva i naložio novčanu nadoknadu. Opštinski sud Prištine je zaključio (npr. Presuda C. br. 646/2006 od 12. decembra 2007. god. u slučaju prvog podnosioca Naxhije Hasani) da uslovi predviđeni članom 3 sporazuma nisu ispunjeni. Član 3 sporazuma predviđa novčanu nadoknadu sve do osnivanja Penzijsko invalidskog fonda. *“Što podrazumeva da pravo na penzionu šemu, ne bi bilo moguće za njenog supruga i da je on još uvek živ, pošto on još uvek ne bi napunio 65 godina starosti te da podnosilac nasleđuje prava svog supruga da nastavi da prima ove isplate“.*
18. EKK je uložila žalbu protiv presude Opštinskog suda Okružnom sudu, navodeći, *inter alia*, da presuda Opštinskog suda nije pravična, jer su sporazumi potpisani sa podnosiocima zahteva, zbog invaliditeta podnosioca zahteva i da oni ne mogu tražiti nastavak svojih radnih odnosa zbog njihovog invaliditeta. EKK je ponovila da je Sud bio dužan da odluči u skladu sa Uredbom UNMIK-a

2003/40 o proglašenju Zakona o invalidskim penzijama prema kojoj podnosioci zahteva imaju pravo na invalidsku penziju.

19. Okružni sud je odbio žalbe EKK-a kao neosnovane.
20. EKK je podnela reviziju Vrhovnom sudu, zbog navodne bitne povrede Zakona o parničnom postupku i pogrešne primene materijalnog prava. EKK je ponovila da su podnosioci zahteva imali pravo na penziju kako je predviđeno Zakonom 2003/40 i da će zbog humanitarnih razloga ona nastaviti da plaća mesečnu nadoknadu nakon što je Zakon stupio na snagu. EKK je dalje tvrdila da starost podnosioca zahteva nije relevantna ali da je njegov invaliditet relevantan.
21. Vrhovni sud je odbio kao neosnovane tužbe podnosilaca zahteva i poništio je presude Okružnog i Opštinskog suda. Vrhovni sud je zaključio da je prekid radnog odnosa bio zakonit shodno članu 11.1 Uredbe UNMIK-a 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu.
22. Vrhovni sud je tvrdio da je način prekida radnog odnosa bio zakonit, u skladu sa članom 11.1 Uredbe UNMIK-a 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu.
23. U presudi o prvom podnosiocu Naxhije Hasani Rev. br. 434/2008 od 23. februara 2009. god., Vrhovni sud je naveo: *“Uzimajući u obzir nespornu činjenicu da je tužena ispunila obaveze prema tužiocu, a to je plaćanje nadoknade plate u skladu sa određenim periodom koji je do uspostavljanja i funkcionisanja Fonda za penzijsko invalidsko osiguranje na Kosovu na snazi od 1. januara 2004. god., Sud je našao da je tužena ispunila obavezu prema sporazumu. Stoga, navodi podnosioca da je tužena dužna da njemu plati privremenu nadoknadu plate nakon osnivanja Fonda za penzijsko invalidsko osiguranje na Kosovu, Sud smatra kao neosnovanima zato što ugovorene stranke, do pojavljivanja rešenja uslova – osnivanja pomenutog fonda, su ispunili svoje ugovorene obaveze”*.
24. Štaviše, Vrhovni sud je ponovio da „pravo na privremenu kompenzaciju ne može da se prenese na druga lica jer je to subjektivno pravo usko povezano sa poslodavcem i zaposlenom i da je EKK ispunila njene obaveze nastavljanjem isplate 105 evra podnosiocima zahteva za 60 meseci.
25. Dana 15. maja 2009. god., Ministarstvo rada i socijalne zaštite je objavilo sledeće saopštenje: *“Zaključak Vrhovnog suda Kosova, u svom obrazloženju npr: presude Rev. br. 338/2008, da u Republici Kosovo postoji Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje koji funkcioniše od 1. januara 2004. god. nije tačan i neosnovan je. Dajući ovu izjavu, imamo u obzir činjenicu da Uredba UNMIK-a 2003/40 proglašava Zakon br. 2003/213 o penzijama za lica sa ograničenim sposobnostima na Kosovu, kojom se za trajno nesposobna lica reguliše da mogu koristiti ovu šemu u skladu sa uslovima i kriterijumima predviđenim ovim zakonom. Stoga, dozvolite mi da podvučem da odredbe ovog Zakona ne predviđaju uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u zemlji. Uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u Republici Kosovo predviđeno je odredbama Zakona o penzijskim i invalidskim fondovima, koji je u fazi izrade i usvajanja u Vladi Kosova.”* Isto obaveštenje, u vreme kada je napisano, između ostalog objašnjava da postoji:

"invalidska penzija koja iznosi 45 evra kako je regulisano Zakonom o invalidskim penzijama (korisnici su sva lica sa potpunim i trajnim invaliditetom)" kao i "penzije definisane doprinosom, u iznosu od 82 evra, koji je regulisan odlukom Vlade (korisnici su svi penzioneri koji su dostigli starosnu granicu od 65 godina i koji imaju najmanje 15 godina radnog iskustva)".

Navodi podnosioca zahteva

26. Podnosioci zahteva tvrde da je prekid isplate u suprotnosti sa potpisanim ugovorom.
27. Podnosioci zahteva takođe navode da je opšte poznato da Kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje još nije uspostavljen. S druge strane, u prvobitnom slučaju br. KI40/09, EKK je osporila navode podnosilaca zahteva tvrdeći da je opšte poznato da Penzijsko-invalidski fond funkcioniše od 1. januara 2004. god.
28. Prema EKK, podnosioci zahteva su automatski pokriveni nacionalnom invalidskom šemom shodno Uredbi UNMIK-a br. 2003/40 o proglašenju Zakona o invalidskim penzijama na Kosovu (Zakon br. 2003/23).
29. EKK je dalje tvrdila da je 31. avgusta 2006. god. donela saopštenje prema kojoj su svi korisnici Dopunskog fonda EKK-a obavesteni da je fond ukinut. Istim saopštenjem je potvrđeno da je svim korisnicima garantovana puna isplata u skladu sa Statutom DPF, to jeste 60 meseci isplata ili dok korisnici navrš 65 godine starosti, shodno odluci Upravnog odbora Penzijskog fonda od 29. avgusta 2006. god.
30. EKK je dalje tvrdila da podnosioci zahteva nisu osporili uputstva o invalidskoj penziji i o potpisivanju za prevremeni prekid radnog odnosa u skladu sa zaključkom Invalidske komisije.
31. Sve u svemu, podnosioci zahteva tvrde da su njihova prava na svojinu i na pravično suđenje povređena odlukom EKK-a kojom su jednostrano poništeni njihovi sporazumi. Podnosioci zahteva dalje tvrde da nisu bili u stanju da isprave takvu povredu pred redovnim sudovima.

Postupak pred Sudom

32. Između 2011. i juna 2013. god., podnosioci su individualno, podneli zahteve Ustavnom sudu.
33. Predsednik Suda je imenovao sudiju Kadri Kryeziu za sudiju izvestioca i imenovao Veće za razmatranje Suda sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Ivan Čukalović.
34. Dana 25. juna 2013. god., nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Prihvatljivost zahteva

35. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahteve podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.
36. Ustavni sud ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da postupi kao apelacioni sud ili sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i da primenjuju odgovarajuće propise procesnog i materijalnog prava. (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).
37. Sud podseća na uslove za prihvatljivost određene članom 34 Konvencije, prema kome svaki zahtev mora da se podnese od strane podnosioca zahteva koji tvrdi da su žrtve povreda Konvencije. Veza treba da se uspostavi između podnosioca i štete koju su on ili ona pretrpeli zbog navodnog kršenja.
38. Vrhovni sud je u izreci odluke naveo da *“se pravo ne može preneti na druga lica, jer je subjektivno pravo usko povezano sa poslodavcem i radnikom i da se to pitanje odnosi na privremenu nadoknadu za prekid radnog odnosa, a ne odnosi se na pravnu penziju i tako činjenica da Penzijsko invalidski fond nije još uvek funkcionalan ne utiče na slučaj podnosioca, zato što je sporazum bio potpisan između supruga podnosioca zahteva (pokojnih) i stoga, prema članu 359. Zakona o obligacionim odnosima, EKK nema daljih obaveza“*.
39. Štaviše, član 51 Ustava [Pravo na Zdravstvenu i Socijalnu Zaštitu] koji se odnosi na neki od gore navedenih navoda podnosioca koji se odnose na penziju, samo navodi da, *“Osnovno socijalno osiguranje koje se odnosi na nezaposlenost, bolest, ograničene sposobnosti i starost, se reguliše zakonom“*. To ne mora da znači da građanin ima penziju ili da određuje kako neko može da se kvalifikuje za penziju.
40. Što se tiče obrazloženja Ustavnog suda u njegovoj prethodnoj presudi u vezi sa bivšim zaposlenima EKK-a, ono ne može da se primeni u slučaju ovih podnosioca zahteva, zato što oni nisu bili potpisnici sporazuma sa EKK-a i kao takav je neprenosive prirode.
41. Štaviše, podnosioci nisu direktno precizirali nijednu ustavnu odredbu koja je mogla biti prekršena odlukom koju osporavaju, niti su u mogućnosti da dokažu *“status žrtve akta javnog organa“* kao što je predviđeno u članu 34. EKLJP.
42. Nakon razmatranja oba upravna postupka u celini, Ustavni sud ne nalazi da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravilni ili arbitrarni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).
43. Kao rezime, podnosioci zahteva nisu pokazali zašto i kako su im povređena prava garantovana Ustavom. Prosta izjava da je Ustav kršen ne može se smatrati ustavnom žalbom. Stoga, shodno pravilu 36 (1) c) Poslovnika o radu, zahtev je očigledno neosnovan i sledstveno neprihvatljiv.

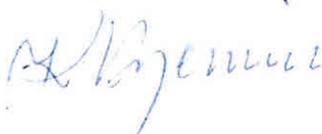
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, pravilima 36 c) i a) i 56 (2) Poslovnika o radu, dana 25. juna 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20. 4 Zakona;
- III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Dr Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani